

Om forsøpling i forurensningsforskriften

Dette innholdet i «Forskrift om begrensning av forurensning» (forurensningsforskriften) er relevant i arbeidet mot forsøpling.

Del 6. Forurensning til vassdrag og det marine miljø fra skipsfart og andre aktiviteter

Kapittel 20. Levering og mottak av avfall og lasterester fra skip

I. Generelle bestemmelser

§ 20-1. Formål

Dette kapitlets formål er å verne det ytre miljø ved å sikre etablering og drift av tilfredsstillende mottaksordninger for avfall og lasterester fra skip, og å sørge for at avfall og lasterester fra skip blir levert til mottaksordning i havn.

§ 20-3. Definisjoner

I dette kapitlet betyr

1. avfall fra skip: enhver form for avfall, herunder kloakk, og andre rester enn lasterester som oppstår mens et skip er i drift, og som omfattes av vedleggene I (olje), IV (kloakk), V (søppel) og VI (utslipp til luft) til MARPOL 73/78,1 og lasterelatert avfall som definert i retningslinjene for gjennomføringen av vedlegg V til MARPOL 73/78,
2. lasterester: rester av lastematerialer i lasterom eller tanker etter at lossing og rengjøring er avsluttet, herunder også restmengder og søl ved lasting/lossing,
3. skip: enhver type sjøgående fartøy som opererer i det marine miljø, inklusive hydrofoilbåter, luftputefartøyer, undervannsfartøyer og flytende innretninger,
4. fritidsbåt: enhver flytende innretning som er beregnet på og i stand til å bevege seg på vann, og som brukes utenfor næringsvirksomhet,
5. havn: et sted eller geografisk område som er utstyrt med innretninger og utstyr som gjør det mulig å motta skip, inkludert fiskefartøy og fritidsfartøy,
6. norsk havn: havn som er undergitt norsk jurisdiksjon, herunder på Svalbard og Jan Mayen,
7. EØS-område: i denne forskriften skal en henvisning til EØS-området også gjelde som en henvisning til Svalbard og Jan Mayen,
8. havneansvarlig: den som driver havnen. Der ingen driver havnen, er eier av havnen å anse som havneansvarlig,
9. mottaksordning: enhver innretning som er egnet til å motta avfall eller lasterester fra skip. Dette inkluderer stasjonære innretninger, så vel som flytende og mobile enheter,
10. rutegående skip: skip som transporterer passasjerer eller last mellom bestemte steder eller bestemte strekninger, til fastsatte tider.

§ 20-4. Ansvar

Rederiet, skipsføreren og andre som har sitt arbeid om bord skal utføre sine plikter i henhold til skipssikkerhetsloven og med de utfyllende bestemmelser som følger av forskriften her. Havneansvarlig skal sørge for at bestemmelsene i dette kapitlet blir fulgt, slik det fremgår av den enkelte paragraf.

II. Mottaksordninger i havner

§ 20-5. Etablering og drift av mottaksordninger

Havneansvarlig skal ut fra behovet for levering, sørge for etablering og drift av mottaksordninger for avfall og lasterester fra skip i havnen. Mottaksordningene skal være tilstrekkelige til å dekke et normalt behov for levering i havnen, uten at skipene forsinkes unødige.

For mottak av avfall og lasterester som er å betrakte som farlig avfall i henhold til § 11-4 i forskrift 1. juni 2004 nr. 930 om gjenvinning og behandling av avfall, gjelder dette kapitlets bestemmelser i vedlegg III.

§ 20-6. Avfallsplaner og rapportering

Havneansvarlig plikter å utarbeide en avfallsplan i samråd med berørte parter, herunder spesielt brukere av havnen eller deres representanter. For havner som hovedsakelig mottar avfall fra fritidsbåter, skal kommunen i samråd med havneansvarlige og berørte parter utarbeide en felles avfallsplan. Havneansvarlige som ikke gir kommunen nødvendige opplysninger, er selv ansvarlig for å utarbeide en egen avfallsplan. Kommuner og havneansvarlige kan i felleskap utarbeide avfallsplaner, under forutsetning av at behovet for og tilgangen til mottaksordninger spesifiseres.

Avfallsplanen skal utarbeides i henhold til dette kapitlets vedlegg I og gjeldende bestemmelser for avfallshåndtering. Avfallsplanen skal godkjennes av fylkesmannen. For eksisterende havner skal avfallsplan oversendes fylkesmannen senest 1. juli 2014. Ved etablering av ny havn skal godkjent avfallsplan foreligge før havnen tas i bruk. Avfallsplanen skal evalueres og oversendes fylkesmannen for ny godkjenning minst hvert tredje år og ved vesentlige endringer i driften av havnen. Godkjenningen gjelder i tre år fra den dato fylkesmannen godkjente planen. Ved ny godkjenning må utkast til avfallsplan sendes fylkesmannen senest tre måneder før gjeldende avfallsplan utløper.

Kommunen skal lage en oversikt over alle havner innenfor kommunen, som skal sendes fylkesmannen innen 1. januar 2014. Oversikten skal oppdateres og sendes fylkesmannen på nytt ved vesentlige endringer.

III. Melding og levering av avfall og lasterester

§ 20-7. Meldeplikt

Skipsføreren på alle skip som er underveis til en havn innenfor EØS-området, unntatt rutegående skip, fiskefartøy og fritidsbåter godkjent for høyst 12 personer, skal gi melding om levering av avfall og lasterester i havnen

- a) minst 24 timer før anløp, dersom anløpshavnen er kjent,
- b) så snart anløpshavnen er kjent, dersom denne opplysningen først er tilgjengelig mindre enn 24 timer innen anløp, eller
- c) senest ved avgang fra foregående havn, dersom reisen varer mindre enn 24 timer.

Melding skal gis i meldingstjenesten SafeSeaNet Norway i henhold til bestemmelsene i vedlegg II til dette kapitlet, og opplysningene skal være tilgjengelige om bord i det minste til neste anløpshavn, og skal kunne forevises Sjøfartsdirektoratet. Skip med hyppige anløp innenfor 24 timer og skip som anløper havner hvor det ikke betales kaiavgift, skal gi melding til den havnen hvor avfall skal leveres. Dersom skipets neste anløpshavn befinner seg utenfor de nordiske landene, skal utfylt melding foreligge på engelsk.

§ 20-8. Havnens plikt til å varsle Sjøfartsdirektoratet

Havneansvarlig plikter umiddelbart å varsle Sjøfartsdirektoratet i meldingstjenesten SafeSeaNet Norway når det oppdages at et skip ikke leverer avfall i samsvar med meldingen etter § 20-7.

IV. Finansiering av mottaksordninger

§ 20-9. Avfallsgebyrer

Omkostningene forbundet med mottak og videre håndtering av avfall fra skip, skal dekkes ved innkreving av avfallsgebyrer fra de skip som anløper havnen. Gebyr som nevnt skal innkreves uavhengig av om det leveres avfall fra skipet til mottaksordningen.

Gebyr for lasterester kan likevel ikke innkreves med mindre lasterester blir levert.

Gebyret skal differensieres ut fra tilbudet av mottaksordninger. Gebyrets størrelse fastsettes av havneansvarlig og skal ikke overstige omkostningene forbundet med mottaksordningene for de enkelte fartøysgrupper i havnen.

Gebyret kan innkreves av havneansvarlig for hvert anløp eller som årsgebyr, sesonggebyr eller liknende.

Fritidsbåter godkjent for høyst 12 personer og fiskebåter skal ikke avkreves gebyr ved anløp, med mindre de også plikter å betale havneavgift eller annet gebyr for leie av kaiplass. Når det ikke betales gebyr ved anløp, kan det avkreves betaling ved levering av avfall.

I tilfelle som angitt i § 20-10 siste ledd kan det innkreves tilleggsgebyr.

§ 20-10. Beregning av gebyret

Gebyr for oljeavfall skal beregnes på grunnlag av skipets bruttotonnasje eller på grunnlag av skipets ytre mål, på tilsvarende måte som for de ordinære havneavgiftene, samt antall seilingsdøgn siden forrige leveringshavn.

Gebyr for lasterester skal beregnes på grunnlag av type og mengde rester som leveres.

Gebyr for levering av kloakk skal beregnes på grunnlag av antall personer som skipet har tillatelse til å transportere eller antall besetningsmedlemmer, samt antall seilingsdøgn siden forrige leveringshavn.

Gebyr for søppel skal beregnes på grunnlag av antall personer som skipet har tillatelse til å transportere eller antall besetningsmedlemmer, samt antall seilingsdøgn siden forrige leveringshavn.

Gebyr for rutegående skip og andre skip med hyppige anløp kan beregnes særskilt, blant annet på grunnlag av hvilke mengder avfall som kan forventes levert til havnen fra skipet.

Tilleggsgebyr kan innkreves for skip som ikke overholder meldeplikten i § 20-7, dersom leveringen medfører merkostnader for havnen. Tilleggsgebyr kan dessuten innkreves for skip som leverer særdeles store mengder avfall, sett i forhold til skipets størrelse, type og seilingstid. Tilleggsgebyret skal fastsettes som et prosentvis tillegg.

§ 20-11. Fradrag i eller bortfall av gebyr

Det skal gis fradrag i gebyret dersom skipets miljømessige konstruksjon, utstyr eller drift på en ikke uvesentlig måte bidrar til at

- a) mengden avfall fra skipet til mottaksordningen reduseres, eller
- b) håndtering av avfallet fra skipet blir rimeligere på land (f.eks. gjennom sortering).

Størrelsen på fradraget i gebyret fastsettes av havneansvarlig.

Bortfall av gebyr kan skje dersom

- a) avfall fra skipet leveres fast i annen havn, eller
- b) særlige hensyn tilsier det.